

economie
FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Algemene Directie Kwaliteit en Veiligheid
Dienst Veiligheid van de Consumenten

Beveiliging van liften

Versie 14/12/12

Verwijzingen :	
Koninklijk besluit van 9 maart 2003 betreffende de beveiliging van de liften	
Datum van afkondiging	9 maart 2003
Datum van publicatie in het Belgisch Staatsblad	30 april 2003
Datum van uitwerking	10 mei 2003
Wettelijke basis	Wet van 9 februari 1994 betreffende de veiligheid van producten en diensten
Omzetting van de Europese Aanbeveling	95/216/CE

Wijziging(en) :	
Koninklijk besluit van 17-03-2005, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 05-04-2005	
Koninklijk besluit van 13-05-2005, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 30-05-2005	
Koninklijk besluit van 10-12-2012, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 19-12-2012	

Waarschuwing

Deze tekst is een officieuze geconsolideerde versie van de wetgeving.

Het is onmogelijk te garanderen dat de tekst van dit document exact de officieel aanvaarde tekst weergeeft.

Uitsluitend wetgeving die in de papieren versie van het Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt, is rechtsgeldig.

Indien u fouten ontdekt in de tekst zouden wij het op prijs stellen ons hiervan op de hoogte te stellen.

Tel. : 02/277 76 99

Fax: 02/277 54 39

Mail: safety.prod@economie.fgov.be

INHOUD

HOOFDSTUK I. - Definities.....	3
HOOFDSTUK II. – Toepassingsgebied	4
HOOFDSTUK III. - Algemene veiligheidsvoorwaarden.....	5
HOOFDSTUK IV. - Modernisatieprogramma.....	6
HOOFDSTUK V. – Uitbating	6
HOOFDSTUK VI. - Waarschuwingen en opschriften.....	7
HOOFDSTUK VII. – Toezicht.....	8
HOOFDSTUK VIII. – Overgangsmaatregelen.....	8
HOOFDSTUK IX. – Opheffings- en eindbepalingen.....	9
BIJLAGE I.....	10
BIJLAGE II	12

Koninklijk besluit van 9 maart 2003 betreffende de beveiliging van de liften

HOOFDSTUK I Definities

Artikel 1. Voor de toepassing van dit besluit wordt verstaan onder :

1° de wet : de wet van 9 februari 1994 betreffende de veiligheid van de consumenten;

2° lift : een hijs- of hefwerktuig dat bepaalde niveaus bedient met behulp van een drager die langs starre, ten opzichte van het horizontale vlak meer dan 15 graden hellende geleiders beweegt, en dat bestemd is voor vervoer van:

a) personen;

b) personen en goederen;

c) alleen goederen indien de drager toegankelijk is, dat wil zeggen een persoon het zonder probleem kan betreden, en uitgerust is met bedieningsapparatuur in de drager of binnen het bereik van een persoon in de drager.

Hijs- en hefwerktuigen die een vaste baan volgen zelfs indien deze niet langs starre geleiders bewegen, worden beschouwd als liften die onder het toepassingsgebied van dit besluit vallen;

3° onderhoudsbedrijf : natuurlijke of rechtspersoon gespecialiseerd voor het onderhoud van liften;

4° gecertificeerd onderhoudsbedrijf : onderhoudsbedrijf dat gecertificeerd is volgens de normen van de reeks EN ISO 9001 voor de activiteiten "onderhoud van liften" door een certificatie-instelling die aangemeld is in uitvoering van de artikelen 31 en 32 van het koninklijk besluit van 10 augustus 1998 tot uitvoering van de Richtlijn van het Europees Parlement en van de Raad van de Europese Unie van 29 juni 1995 inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten betreffende liften;

5° EDTC : dienst die erkend is als externe dienst voor technische controles op de werkplaats van liften, overeenkomstig de bepalingen van het koninklijk besluit van 29 april 1999 betreffende de erkenning van externe diensten voor technische controles op de werkplaats;

6° modernisatie : aanpassingen van de lift om het veiligheidsniveau te verbeteren naar aanleiding van de risicoanalyse voorzien in artikel 4;

7° modernisatiebedrijf : natuurlijke of rechtspersoon gespecialiseerd in de modernisatie van liften;

8° eigenaar : elke natuurlijke of rechtspersoon die een lift in eigendom bezit;

9° beheerder : de eigenaar of diegene die in de naam van de eigenaar de lift ter beschikking stelt van gebruikers;

10° het in bedrijf stellen : de eerste terbeschikkingstelling van de lift;

11° onderzoek : evaluatie van het veiligheidsniveau van de lift;

12° preventief onderhoud : geheel van de geregelde operaties die nodig zijn om de goede werking van de lift en zijn onderdelen te garanderen , om de veiligheid van de gebruikers te garanderen en om voorzienbare defecten te voorkomen;

13° preventieve inspectie : geheel van inspecties en proeven zoals beschreven in bijlage II uitgevoerd door een EDTC;

14° risicoanalyse : onderzoek in verband met de in bijlage I vermelde veiligheidsaspecten om na te gaan of voor corresponderende gevaren voldoende voorkomingmaatregelen werden uitgevoerd;

15° bevoegde minister : de minister tot wiens bevoegdheid de bescherming van de arbeidsveiligheid behoort indien het gaat over een lift die hoofdzakelijk gebruikt wordt binnen het werkmilieu, in de andere gevallen de minister tot wiens bevoegdheid de bescherming van de veiligheid van de consumenten behoort.

16° drager : het deel van de lift waarop personen en/of goederen zich bevinden om naar boven of beneden gebracht te worden;

17° privélift : lift geïnstalleerd in een eengezinswoning en die gewoonlijk buiten het professioneel kader wordt gebruikt.

HOOFDSTUK II. Toepassingsgebied

Art. 2. Dit besluit is van toepassing op alle liften met uitzondering van :

1° bouwliften;

2° kabelinstallaties, met inbegrip van kabelsporen;

3° liften die speciaal zijn ontworpen en gebouwd voor militaire of politieke doeleinden;

4° hijs- en hefwerktuigen van waaruit werkzaamheden verricht kunnen worden;

5° mijnliften;

6° hijs- en hefwerktuigen voor het heffen van kunstenaars tijdens een optreden;

7° hijs- en hefwerktuigen die in vervoermiddelen zijn ingebouwd;

8° hijs- en hefwerktuigen die met een machine zijn verbonden en uitsluitend bestemd zijn om de toegang tot de werkplek, inclusief onderhouds- en inspectiepunten op de machine, mogelijk te maken;

9° tandradbanen;

10° roltrappen en rolpaden;

11° trapliften ;

12° liften met een snelheid die 0,15 m/s niet overschrijdt.

Dit besluit heeft geen betrekking op het in de handel brengen en het in bedrijf stellen van nieuwe liften.

HOOFDSTUK III. Algemene veiligheidsvoorwaarden

Art. 3. De beheerder zorgt ervoor dat de ter beschikking gestelde lift onder de voorzienbare gebruiksvoorwaarden geen gevaar oplevert voor de veiligheid van de gebruikers;

Art. 4. § 1. De beheerder laat een risicoanalyse van de lift uitvoeren door een EDTC, een eerste maal ten laatste vijftien jaar na het eerste in bedrijf stellen van de lift, en nadien met tussenperiodes van maximaal vijftien jaar. Indien het gaat over een lift die hoofdzakelijk gebruikt wordt binnen het werkmilieu, gebeurt de risicoanalyse in overleg met een preventieadviseur van de betrokken interne of externe dienst voor preventie en bescherming op het werk, die een aanvullende vorming heeft gevolgd van het eerste niveau overeenkomstig het koninklijk besluit van 17 mei 2007 betreffende de vorming en de bijscholing van de preventieadviseurs van de interne en externe diensten voor preventie en bescherming op het werk.

Bij de uitvoering van de risicoanalyse wordt niet enkel rekening gehouden met de technische kenmerken van de lift, maar ook met specifieke gebruiksvoorwaarden indien dit voor de gebruikers, die dagelijks of meermalen per week de lift gebruiken, verantwoord is. Speciale aandacht wordt hieraan besteed indien één van deze gebruikers een persoon is met een verminderde mobiliteit.

Ook met de historische waarde van de lift kan rekening gehouden worden na advies van de bevoegde diensten voor de bescherming van monumenten en landschappen.

In de in het tweede en derde lid vermelde gevallen mogen, rekening houdend met de stand der techniek, andere dan in bijlage I vermelde veiligheidsaspecten in overweging genomen worden, maar moet wel hetzelfde veiligheidsniveau gegarandeerd worden.

§ 2. Na elk omvorming van de lift waardoor zijn kenmerken, wat de veiligheid van het gebruik ervan betreft, kunnen gewijzigd worden, laat de beheerder vóór het terug in dienst stellen van zijn lift deze onderzoeken door een EDTC.

HOOFDSTUK IV. Modernisatieprogramma

Art. 5. § 1. Op basis van de door hem uitgevoerde risicoanalyse duidt de EDTC de ernstige risico's aan waarvoor onmiddellijk onderhoud of herstelling nodig is en de risico's waarvoor een modernisatie noodzakelijk is.

Indien tijdens de risicoanalyse ernstige risico's werden vastgesteld waarvoor onmiddellijk onderhoud of herstelling nodig is, is het gebruik van de lift verboden tot op het moment dat de nodige werkzaamheden werd uitgevoerd.

§2. De beheerder laat de nodige modernisaties door een modernisatiebedrijf uitvoeren binnen drie jaar na de risicoanalyse.

Het modernisatiebedrijf stelt vooraf aan de beheerder verschillende technische oplossingen voor om aan de vastgestelde risico's te verhelpen. Het modernisatiebedrijf vermeldt de prijs en de voor- en nadelen van de voorgestelde oplossingen.

Voor de liften die in bedrijf zijn gesteld vanaf 1 april 1984 worden de modernisaties uitgevoerd uiterlijk op 31 december 2014.

Voor de liften die in bedrijf zijn gesteld tussen 1 januari 1958 en 31 maart 1984 worden de modernisaties uitgevoerd uiterlijk op 31 december 2016.

Voor de liften die in bedrijf zijn gesteld voor 1 januari 1958 worden de modernisaties uitgevoerd uiterlijk op 31 december 2022.

§3. De voorgestelde technische oplossingen bedoeld in §2 en de technische aanpassingen mogen de toegankelijkheid van de lift voor personen met beperkte mobiliteit niet in het gedrang brengen.

§4. De beheerder laat de modernisatiewerken keuren door de EDTC die de risicoanalyse heeft uitgevoerd. Deze dienst geeft een attest van de regularisatie aan de beheerder.

HOOFDSTUK V. Uitbating

Art. 6. § 1. De beheerder laat de lift onderhouden door een onderhoudsbedrijf overeenkomstig de instructies van de producent van de lift. Indien er geen onderhoudsinstructies voorhanden zijn, dient het preventief onderhoud ten minste eenmaal per jaar te gebeuren voor privéliften en ten minste twee maal per jaar voor de andere liften.

§ 2. De beheerder laat een preventieve inspectie van de lift overeenkomstig bijlage II uitvoeren door een EDTC volgens de hierna vermelde frequentie :

1° indien het preventief onderhoud van de lift gebeurt door een gecertificeerd onderhoudsbedrijf, dan wordt de lift jaarlijks onderworpen aan een preventieve inspectie, aangevuld met een halfjaarlijkse inspectie van de volgende in bijlage II opgesomde punten : 4°,e), 5°,c), 5°,e), 5°,h) en 6°;

2° in de andere gevallen wordt de lift onderworpen aan een preventieve inspectie om de drie maanden;

3° de privéliften worden onderworpen aan een jaarlijkse preventieve inspectie.

§ 3. Indien tijdens de preventieve inspectie ernstige risico's of inbreuken worden vastgesteld, stelt de EDTC de termijnen vast waarbinnen de lift in orde moet worden gebracht.

Art. 7. De beheerder stelt een dossier samen dat toegankelijk moet zijn voor de belanghebbende partijen. Dit dossier bevat ten minste :

1° de verslagen van de risicoanalyses;

2° de documenten betreffende de modernisatieprogramma's en de uitvoering ervan;

3° de registraties van het verrichten van het preventief onderhoud van de laatste 10 jaar;

4° de verslagen van de preventieve inspecties van de laatste 10 jaar;

5° de gebruikshandleiding (instructies hand- en noodbediening);

6° de onderhoudsinstructies;

7° indien van toepassing : de EG-verklaring van overeenstemming.

Art. 8. Indien een werkgever één of meer verdiepingen van een gebouw geheel of gedeeltelijk gebruikt voor zijn beroepsactiviteiten heeft hij een contractuele verbintenis met de beheerder dat hij een kopie krijgt van elke risicoanalyse en van elke preventieve inspectie van de liften die door zijn werknemers tijdens de uitoefening van hun arbeidscontract worden gebruikt.

HOOFDSTUK VI. Waarschuwingen en opschriften

Art. 9. De waarschuwingen en de opschriften omtrent het veilige gebruik van de lift worden gesteld ten minste in de taal of de talen van het taalgebied waar de lift zich bevindt en :

1° zijn leesbaar en begrijpelijk;

2° bevinden zich op een duidelijk zichtbare en opvallende plaats;

3° zijn onuitwisbaar.

Art. 10. In elke lift worden, op een goed zichtbare plaats in de kooi, volgende gegevens vermeld :

1° het identificatienummer en het bouwjaar, indien gekend;

2° de nominale last;

3° het maximaal aantal personen dat mag vervoerd worden;

4° de identificatiegegevens van de beheerder of in geval van probleem te contacteren verantwoordelijke;

5° de naam van de EDTC;

6° de naam van het onderhoudsbedrijf.

HOOFDSTUK VII.

Toezicht

Art. 11. De beheerder houdt het dossier vermeld in artikel 7 ter beschikking van de ter uitvoering van artikel 19, § 1 van de wet aangestelde ambtenaren.

Art. 12. Onverminderd de verplichtingen van de werkgever in het kader van de wet van 10 april 1971 betreffende de arbeidsongevallen en van het koninklijk besluit van 27 maart 1998 betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk, licht de beheerder de administratieve dienst, aangewezen ter uitvoering van artikel 7 van de wet, onmiddellijk in over elk ernstig incident en elk ernstig ongeval dat een gebruiker overkomt tijdens het gebruik van een lift.

HOOFDSTUK VIII.

Overgangsmaatregelen

Art. 13. Voor de liften die in gebruik werden gesteld vóór 1 juli 1999, stelt de beheerder in overleg met de EDTC van zijn keuze ten laatste binnen dertig maanden na de datum van inwerkingtreding van dit besluit, de datum vast waarop de eerste risicoanalyse uitgevoerd zal worden.

Art. 14. De beheerder laat de eerste risicoanalyse uitvoeren, ten laatste binnen :

1° drie jaar na de datum van inwerkingtreding van dit besluit voor de liften die in gebruik waren voor 1 januari 1958;

2° vier jaar na de datum van inwerkingtreding van dit besluit voor de liften die in gebruik genomen werden tussen 1 januari 1958 en 31 maart 1984;

3° vijf jaar na de datum van inwerkingtreding van dit besluit voor de liften die in gebruik genomen werden tussen 1 april 1984 en 10 mei 1998.

HOOFDSTUK IX. Opheffings- en eindbepalingen

Art. 15. De artikelen 270 en 271 van het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming, goedgekeurd bij de besluiten van de Regent van 11 februari 1946 en 27 september 1947, vervangen bij het koninklijk besluit van 2 september 1983 en gewijzigd bij het koninklijk besluit van 12 december 1984, worden opgeheven wat de liften bestemd voor vervoer van " personen " of " personen en goederen " betreft.

Art. 15bis. Artikel 281 van ditzelfde algemeen reglement wordt opgeheven voor wat betreft de liften.

Art. 15ter. In artikel 281bis van ditzelfde algemeen reglement worden de woorden "de onderzoeken bij de ontvangst en de controleonderzoeken van de hefwerktuigen, voorgeschreven bij de artikelen 280 en 281", vervangen door de woorden "de wettelijke onderzoeken en de controleonderzoeken van de hefwerktuigen.

Bepalingen, andere dan de hoger vernoemde bepalingen, die, wat de preventieve inspectie of de periodieke controles betreft, naar de toepassing van artikel 281 van het ARAB verwijzen, worden geacht te verwijzen naar de toepassing van artikel 6, §2 van dit besluit.

Art. 16. Onze Minister tot wiens bevoegdheid de Werkgelegenheid behoort en Onze Minister tot wiens bevoegdheid de Bescherming van de Veiligheid van de Consumenten behoort, zijn, ieder wat hem betreft, belast met de uitvoering van dit besluit.

Bijlage I. Bij de risicoanalyse in acht te nemen veiligheidsaspecten.

De veiligheidsmaatregelen die opgenomen zijn in deze bijlage worden uitgevoerd indien dit nodig blijkt uit de resultaten van de risicoanalyse. Zoals bepaald in artikel 4 wordt bij de uitvoering van de risicoanalyse niet enkel rekening gehouden met de technische kenmerken van de lift, maar ook met de eventuele historische waarde van de lift en met specifieke gebruiksvoorwaarden indien dit voor de normale gebruikers van de lift verantwoord is (speciale aandacht wordt hieraan besteed indien één van de normale gebruikers een persoon is met een beperkte mobiliteit).

1° Abnormale werking van de bestaande veiligheidsinrichtingen en de ernstige risico's zoals bepaald in artikel 5 worden onmiddellijk in orde gebracht.

2° Standaard veiligheidsmaatregelen of maatregelen die een evenwaardig veiligheidsniveau waarborgen:

a) voor liften met een snelheid hoger dan 0,63 m/s : een kooideur (automatische sluiting van de deuren is niet verplicht behalve indien de specifieke gebruiksomstandigheden dit vereisen).

Voor liften met een snelheid lager of gelijk aan 0,63 m/s : een elektronisch veiligheidsgordijn of een kooideur (automatische sluiting van de deuren is niet verplicht behalve indien de specifieke gebruiksomstandigheden dit vereisen). Een kooideur is verplicht indien de schachtwand voor de kooiopening gevaarlijke oneffenheden vertoont;

b) een schachtverlichting, een verlichting in de machinekamer , in de schachtput en aan de stopplaatsen;

c) verwijdering of inkapselen van producten met asbest;

d) voldoende stopnauwkeurigheid rekening houdend met de technische kenmerken en de bestemming van de lift;

e) aanpassing van schachten met niet-doorlopende schachtwanden waarbij bewegende delen genaakbaar zijn;

f) aanpassing van kooien met niet-gesloten kooiwanden waarbij bewegende delen genaakbaar zijn;

g) positieve vergrendeling van de bordesdeuren met automatische onderbreking van de stroomkring;

h) kooideur te voorzien van een deurcontact met automatische onderbreking van de stroomkring;

i) een noodverlichting en een bidirectionele noodcommunicatie in de kooi;

j) een voldoende verluchting in de kooi om verstikkingsgevaar bij langdurige opsluiting uit te sluiten.

4° Afhankelijk van het resultaat van de risicoanalyse voorzien in artikel 4 van dit besluit :

a) de lift aanpassen voor gebruikers met een beperkte mobiliteit indien er een hoge waarschijnlijkheid is dat deze lift geregeld door gebruikers met een verminderde mobiliteit wordt gebruikt (in dit geval wordt de stopnauwkeurigheid voorzien in punt 2, d beperkt tot 10 mm);

b) aanpassen van de afscherming van de liftschacht, het tegengewicht en de beweegbare onderdelen tussen verschillende liften;

c) aanpassen van de toegankelijkheid van de schachtput en de machinekamer;

d) aanpassen van de beweegbare delen in de machinekamer;

e) aanpassen van een ontgrendelingsysteem voor de bordesdeuren, om manuele opening van de kooideur toe te laten, met behulp van speciaal gereedschap;

f) afschermen van de sloten van de bordesdeuren;

g) bij bordesdeuren met manuele bediening verhinderen dat een automatische kooideur sluit vóór de bordesdeur gesloten is;

h) beperken van de afstand tussen de kooitrempel en de drempel van de stopplaatsen;

i) voorzien van een elektrisch veiligheidscontact op de grendeling;

j) aanbrengen van aan de omstandigheden aangepaste snelheidsbegrenzers, vanginrichting en buffers zodat de mogelijke versnellingen/vertragingen geen gevaar kunnen opleveren voor de gebruikers;

k) aanbrengen van een noodbediening om gebruikers uit de kooi te kunnen bevrijden;

l) verzekeren van een bescherming tegen elektrische schokken (alle geleidende delen equipotentieel verbinden);

m) aanpassingen voorzien zodat onderhoud en inspectie onder veilige omstandigheden kan geschieden.

Bijlage II. - Minimale controles uit te voeren tijdens de preventieve inspectie.

1° Nazicht van de verplichte opschriften :

- a) het identificatienummer en het bouwjaar;
- b) de nominale last;
- c) het maximaal aantal personen dat mag vervoerd worden;
- d) de identificatiegegevens van de beheerder en van de in geval van probleem te contacteren verantwoordelijke;
- e) de naam van het onderhoudsbedrijf;
- f) de naam van de EDTC;
- g) indien van toepassing : de CE-markering.

2° Aanwezigheid van het volledige dossier bedoeld in artikel 7 van dit besluit.

3° Aanwezigheid, staat en functionele werking van :

- a) kooi-, nood- en schachtverlichting; verlichting van machinekamer en schijvenruimte;
- b) hoofdschakelaar;
- c) noodstop-schakelaars;
- d) loopbegrenzers;
- e) snelheidsbegrenzer;
- f) vanginrichting;
- g) inrichting tegen ongecontroleerde opwaartse beweging;
- h) overbelastingbeveiliging.

4° Aanwezigheid en algemene staat van :

- a) toegang en toegangsmiddelen;
- b) aanwezigheid van vreemde voorwerpen;
- c) onderdelen van de elektrische installatie zoals kabels, zekeringen en stopcontacten;

- d) geleidingen, geraamte en andere onderdelen (verbindingen en verankeringen);
- e) rem en rembekleding;
- f) liftmachine;
- g) verluchting (machinekamer, schacht en kooi);
- h) bedieningsinrichtingen in de kooi;
- i) stootbord onder de kooitrempel.

5° Nazicht van de schacht en de kooi :

- a) aard en type schachtwanden;
- b) kooi en kooibekleding met nazicht van afmetingen;
- c) beugel en ophanging kooi en tegengewicht;
- d) geleisloffen en/of geleirollen van de kooi en tegengewicht;
- e) kabels, schroefvijzels, kettingen : aantal, eindverbindingen, spanning, staat, oprolverhouding;
- f) elektrische zweefkabels onder de kooi;
- g) controle van de bordes-, kooi- en schachtdeuren;
- h) vergrendelingen en deurcontacten;
- i) noodluik;
- j) veiligheidsschakelaars in schachtput : stopschakelaar, snelheidsbegrenzer;
- k) inspectiebesturinginrichting op kooidak;
- l) noodcommunicatie in de kooi, in de schachtput en op het kooidak;
- m) leiwielen en -schijven : afmetingen, oprolverhoudingen, bevestiging;
- n) kooidak : algemene toestand, stabiliteit, bedieningen...;
- o) schachtput : toegang, veiligheidsruimte, algemene toestand, werking buffers, vreemde voorwerpen;

p) speling tussen de kooi en het tegengewicht en de kooiwanden;

q) afscherming tegengewicht.

6° Verslaggeving met vermelding van :

a) identificatie van de eigenaar en/of de beheerder;

b) identificatie van de agentonderzoeker;

c) plaats van onderzoek;

d) datum van onderzoek;

e) merk, type, identificatienummer en bouwjaar van de lift, indien gekend;

f) kenmerken van de lift : nominale last, nominale snelheid en aantal stopplaatsen;

g) voorgelegde attesten;

h) beschrijving van de uitgevoerde controles en de uitgevoerde proeven;

i) opmerkingen betreffende de vastgestelde gebreken en/of inbreuken;

j) besluiten en adviezen.
